

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנתניה

תנ"ז 44810-02-16 שרתי הרוחה של עיריית נתניה נ' פלונית ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני כבוד השופטת אילנית אימבר

עו"ס לחוק הנוער

מבקשים

נגד

משיבים

1. פלוני
2. פלונית

החלטה - נוסח לפרסום

ראשית דבר:

1. הקטינה, כבת 7.5 שנים, גדלה למעשה מיום לידתה בבית סבתה ובן זוגה (להלן: "המשיבים"). הוריה של הקטינה אינם מסוגלים לטפל בה ואף לא עשו כן מעולם. לאורך השנים, המשיבים מטפלים כראוי בקטינה ודואגים לכל צרכיה.
2. ביום 05.06.16 הוכרה הקטינה כנזקקת וניתן בעניינה צו משמורת כשמקום חסותה נקבע בבית המשיבים. יצוין, כי עד מועד זה מעולם לא הוסדר מהבחינה המשפטית נושא הנזקקות והאפטרופסות.
3. בחודש דצמבר 2016 נכנס לתוקף חוק אומנה לילדים, תשע"ו-2016 (להלן: "חוק האומנה"). בהתאם לחוק האומנה, המחייב הכרה בקרובים המגדלים קטין כמשפחת אומנה, הופנו המשיבים על ידי שירותי האומנה לבדיקת התאמתם לשמש כמשפחת אומנה עבור הקטינה.
4. על אף האמור, מהדיווחים שהתקבלו עלה כי הליך הבדיקה והאבחון לאומנת קרובים לא צלח לאור חוסר שיתוף פעולה מצד המשיבים והתנגדותם הנחרצת להכרה בהם כמשפחת אומנה. לדברי סבתה של הקטינה, היא אינה מעוניינת שתבדק על ידי מי מהעמותה ויורו לה כיצד עליה להתנהל. כך שבסופו של יום, לא הושלם תהליך בדיקת המשפחה על ידי עמותת האומנה.

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנתניה

תנ"ז 16-02-44810 שרתי הרוחה של עיריית נתניה נ' פלונית ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

5. בדיון שהתקיים בפניי ביום 25.11.18, המשיבים חזרו על התנגדותם באמצעות באת כוחם להכרה בהם כמשפחת אומנה עבור הקטינה ואף העלו טענה באשר לתחולת חוק האומנה עליהם. לטענתם, מאחר והקטינה נמצאת במשמורתם מיום היוולדה, חוק האומנה אשר נכנס לתוקפו רק בדצמבר 2016 אינו חוק רטרואקטיבי, כך שלמעשה קיימת להם הזכות כי החוק לא יחול בעניינם.

6. עו"ס לחוק הנוער ביקשה כי בית המשפט ייתן דעתו לכך. לטענתה, מבחינה משפטית קטין אינו יכול לגדול במשפחה מסוימת אלא אם כן היא מוכרת כמשפחת אומנה על פי החוק.

7. עמדת האפוטרופסית לדין שהוגשה לבית המשפט בכתב מבעוד מועד הדיון הייתה, כי על אף הבעייתיות המתקיימת בסוגיה זו, ישנה חשיבות כיום להכרת המשיבים כאומנה על מנת לסייע במימוש דרכי הטיפול בקטינה, לרבות טיפול רגשי ודיאדי עם אביה, הדרכה הורית למשיבים, וכן עריכת אבחון פסיכו-דידקטי. כמו כן, הכרה במשיבים כמשפחת אומנה תסייע לדבריה בקביעת זמני שהות ברורים לקטינה עם מי מהורים. עם זאת, בעת הדיון שהתקיים בפניי טענה האפוטרופסית לדין כי מאחר ומדובר בסוגיה קריטית, בשלב זה לא תתקש על הכרה באומנה.

8. במקרה שבפניי, אין מחלוקת בין הצדדים כי מן הראוי שהקטינה תמשיך לשהות בבית המשיבים. המחלוקת כאמור נסובה סביב ההסדר המשפטי של המשך קונסטלציה זו.

דיון:

9. השמת קטין במשפחת אומנה הינו מקרה פרטי של סעיף 3(4) לחוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960 (להלן: "חוק הנוער"). זהו מקום החסות שרשות הסעד רשאית לבחור בו ובית המשפט הורה על הוצאתו של הקטין ממשמורתו של האחראי עליו.

10. חוק האומנה הוא חוק חדש שאך לאחרונה חוקק. בחינת הצעת החוק והליכי החקיקה מעלה כי מטרתו המרכזית של החוק הייתה להסדיר מצבים של הוצאת ילדים מהבית בעיקר במצבים שבהם הוריהם אינם יכולים להעניק להם את הטיפול הנדרש. מטבע הדברים, מדובר בחוק חדש ובהעדר פסיקה פרשנית על הוראותיו.

11. עם זאת, לא מצאתי כי יש ממש בטענת באת כח המשיבים כי החוק אינו חל למפרע, וכיוצא בכך – אינו חל על המשיבים דנן.

12. עיני הוראות כי הוראות המעבר אשר קבועות בסעיף 92(א) לחוק האומנה מסדירות באופן מפורש מצבים מסוג אלה בהם שהו קטינים במשפחות קרובים אשר לא הוכרו כמשפחה אומנת ערב פרסומו של חוק זה. כלשון סעיף 92(א):

92. (א) הממונה על רישוי אומנה, בהתייעצות עם המפקח הארצי על האומנה, רשאי, לבקשת קרוב משפחה שהחזיק ילד בביתו ולא הוכר כמשפחה אומנת ערב פרסומו של חוק זה, לתת לקרוב המשפחה כאמור רישיון אומנה לתקופה שלא תעלה על 18 חודשים מיום התחילה

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנתניה

תנ"ז 16-02-44810 שירותי הרווחה של עיריית נתניה נ' פלונית ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

1 (בסעיף זה – תקופת המעבר), גם אם לא עמד בכל התנאים המנויים בחוק זה, ובלבד שהבקשה
2 הוגשה בתוך שישה חודשים מיום התחילה, ולא מתקיים במבקש התנאי שבסעיף 24(ב); תמה
3 תקופת המעבר, יהיה רשאי הממונה על רישוי אומנה להאריך, בדרך האמורה, רישיון לקרוב
4 משפחה כאמור רק לגבי ילד שמלאו לו 14 שנים ושהה בבית קרוב המשפחה כאמור במשך 30
5 חודשים לפחות, אם מצא כי הדבר נדרש לטובת הילד ומחמת נסיבות הקשורות בילד.
6 13. לא זו בלבד, פרק ט' לחוק האומנה קובע הוראות משלימות להסדר המוצע, ובהן הוראות לעניין
7 איסור על אדם להחזיק ילד בביתו אם אינו הורו או אפוטרופסו אלא בהתקיים התנאים הקבועים
8 בחוק, ובכלל זה החלטת הגורם המוסמך (בענייננו, מותב זה) על השמת הילד אצל אותו אדם קרוב
9 (ראו: סעיף 64 לחוק האומנה).
10 14. לא מיותר להזכיר שוב, כי מטרת חוק האומנה היא לעגן את זכויותיהם של הקטינים המצויים
11 באומנה וכן את חובת המדינה להבטיח את טובתם ואת זכויותיהם, זאת בהתאם לאמנה בדבר
12 זכויות הילד, 1989 אשר נכנסה לתוקף לגבי מדינת ישראל ביום 2.11.1991 (להלן: "האמנה").
13 בהתאם לסעיף 3 לאמנה, בכל הפעולות הנוגעות לילדים, תהא "טובת הילד" שיקול ראשון במעלה.
14 לחשיבות עקרון זה ניתן ביטוי אף בסעיף 4(א) לחוק האומנה, שם נכתב כי "בכל פעולה המתבצעת
15 לגבי ילד לפי חוק זה או החלטה המתקבלת בעניינו תהיה טובת הילד שיקול מכריע...".
16 15. עקרון זה של "טובת הילד" מכריע גם בכל הקשור למקום גידולו של קטין. בהתאם לכך, נקבע
17 בסעיף 3(א) לחוק האומנה כך: "זכותו הטבעית של ילד לגדול בבית הוריו, ואם הוצא ממנו – לחזור
18 אליו, אלא במקרים שבהם טובת הילד מחייבת את גידולו מחוץ לבית הוריו, ובכפוף לכל דין."
19 16. בענייננו, אין ספק כי קיימת זכות טבעית ובסיסית לחוריה של הקטינה לגדלה, כשם שכל הורה
20 זכאי לגדל את ילדו על פי ערכיו וראות עיניו. זכות זו כמובן כפופה לטובתה של הקטינה, שאין ספק
21 שהיא כאמור, להמשיך להיות בחזקת המשיבים. עם זאת, למרות רצונם העז של המשיבים לשמש
22 כמשמורנים הבלעדיים על הקטינה, הרי שזכות טבעית ובסיסית זו אינה נתונה להם גם במקביל
23 בהיותם הסבים שלה.
24 17. ללא כל ליווי של שירותי הרווחה וכן ללא הכרת הרשויות במשיבים כמשפחת אומנה, הרי שאין
25 כל קונסטלציה חוקית להמשך הישארות הקטינה בחזקתם. הסבים לא פנו לבית המשפט לענייני
26 משפחה להכיר בהם כאפוטרופסים, הליך אשר יתכן ויאייץ את עילת הנזקקות בסעיף 2(1) לחוק
27 הנוער (טיפול והשגחה) התש"ן 1960 באם עסקינן דהיום בעילה יחידה.
28 מובן הוא גם לאחר הסדרת האפוטרופסות, עת ימצא אחראי על הקטין, יתכן ועילות נזקקות
29 נוספות ו/או אחות יתקיימו ועל כן יש לבחון את הנסיבות לאורך ציר זמן.
30
31
32

בית משפט לנוער בבית משפט השלום בנתניה

תנ"ז 16-02-44810 שירותי הרווחה של עיריית נתניה נ' פלונית ואח'

תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

סוף דבר:

18. לאחר ששקלתי את מכלול ההיבטים המשפטיים ובראש ובראשונה את טובת הקטינה, אני מחליטה לדחות את עתירת הסבים בשלב זה כל עוד המצב המשפטי לא עוגן בהחלטה שיפוטית בבית המשפט לענייני משפחה.

19. אין ספק כי קיים חשש ממשי כי לקטינה ייגרם נזק נפשי משמעותי אם תנותק ממשפחתה ותוצאה זו אינה רצויה כלל ועיקר. יחד עם זאת הסבים מתקשים לשתף פעולה עם מנגנון הפיקוח של שירותי האומנה. בהתאם לדין הנוהג שקיפות ושיתוף פעולה מהווים מנגנון פיקוחי ומקצועי אשר נועד בראש ובראשונה להיטיב עם הקטינה ועם המשפחה המטפלת בה וכן למסור לבית המשפט תמונה מהימנה בכל הנוגע למצבה של הקטינה.

20. על כן, כאמור, באם ימצא אחראי חוקי על הקטין ובהינתן שכיום זוהי העילה היחידה לנוקדות ראוי לפעול במישור זה ללא דיחוי על מנת שהקטינה לא תיפגע.

במידה וישתנו הנסיבות כל צד רשאי בכל עת לפנות בבקשה לקיום דיון. להודיע.

מתירה פרסום החלטה זו ללא פרטים מזהים.

זכות ערעור כדין.

אילנית אימבר, שופטת